

Suomen Akateemisten Naisten Liitto – Finlands Kvinnliga Akademikers Förbund ry. on ollut laatimassa [Naisjärjestöjen Keskusliiton hallitusohjelmatavoitteita 2019 - 2023](#) ja korostaa niistä erityisesti koulutuksen ja työelämän tasa-arvokysymyksiä. Erityisesti me Akateemiset Naiset haluamme kannustaa Suomen hallitusta koulutuksen ja työelämän segregaatian purkutyöhön sekä palkkatasa-arvon ja kotoutumisen tasa-arvon edistämiseen. Segregaation osalta hallitusohjelmatavoitteemme pohjaavat [SEGLI-hankkeen](#) tutkijan [Inkeri Tanhuan](#) ja Tilastokeskuksen tutkijoiden [Miina Keski-Petäjän ja Mika Wittingin](#) tuoreisiin tutkimustuloksiin.

I Koulutuksen ja työelämän segregatiota on purettava

Miten segregatio ilmenee koulutuksessa ja työelämässä?

- Yhdeksän kymmenestä terveys- ja hyvinvointialojen koulutuksen ja kasvatustieteiden koulutuksen suorittaneista on naisia, kun taas miehet muodostavat lähes vastaavan enemmistön tekniikan ja ICT-alan suorittaneista (SVT: Väestön koulutus rakenne 2017).
- Sama jako näkyy luonnollisesti myös työmarkkinoilla. Terveys- ja sosiaalialoilla työskentelevistä 86 prosenttia on naisia, kun taas rakentamisen alalla työskentelevistä 92 prosenttia on miehiä (SVT: Työvoimatutkimus 2017).
- Alojen ja ammattien eriytymisen eli ns. horisontaalisen segregaatian lisäksi naiset ja miehet sijoittuvat myös eritasoisiiin tehtäviin. Ilmiötä kutsutaan vertikaaliseksi segregatioksi. Johtajatasoissa tehtävissä työskentelevistä 29 prosenttia oli naisia vuonna 2016 (SVT: Työssäkäynti 2016). Ylimmässä johdossa naiset toimivat tätäkin harvemmin, esimerkiksi pörssiyritysten johtajista 8 prosenttia oli naisia vuonna 2017 (Tilastokeskus 2018).
- **Jako naisten ja miesten töihin, tehtäviin ja aloille syntyy jo ennen uravalintoja.** Jo peruskoulussa tyttöjen ja poikien ainevalinnat eroavat. Tytöt valitsevat humanistisia aineita ja taideaineita useammin kuin pojat. Pojat valitsevat useammin tekniikan alan oppiaineita.

Miksi segregaatian purkaminen on tärkeää?

- Alojen ja ammattien sukupuolen mukainen segregatio rajoittaa yksilöiden ala- ja ammattivalintoja ja ylläpitää näin sukupuolirooleja ja -stereotyyppioita. Eriytyminen vaikuttaa myös laajemmin työmarkkinoihin ja naisten ja miesten työmarkkina-asemaan.
- Naisten ja miesten hakeutuminen eri aloille (horisontaalinen segregatio) jäykistää työmarkkinoita.
- Vertikaalinen segregatio taas tarkoittaa sitä, että taloudellinen valta ja kannustimet jakautuvat naisten ja miesten kesken epätasa-arvoisesti.

- Segregaatio ylläpitää sukupuolten välistä palkka- ja eläke-eroa. Lisäksi työelämän rakenteelliset muutokset kohdistuvat naisiin ja miehiin eri tavoin. Naisten ja miesten jakautuminen eri aloille ei ole myöskään omiaan edistämään alojen tai työpaikkojen monimuotoisuutta.

Miten segregaatiota voidaan purkaa?

- Naisten osallistuminen ja sukupuolten tasa-arvo sisällytetään osaksi valtakunnallisia digitalisaation ohjelmia ja kärkihankkeita.
- Sisällytetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaaminen opettajien ja kasvattajien ammatilliseen osaamiseen, koulutukseen ja täydennyskoulutukseen.
- Opetuksen ja koulutuksen sukupuolen mukaista eriytymistä puretaan sukupuolitietoisella opetuksella, oppimateriaaleilla ja oppilaanohjauksella.
- Sukupuoleen perustuvan ja seksuaalisen häirinnän sekä kiusaamisen vastaista työtä tehostetaan oppilaitoksissa ja opettajien ja rehtoreiden osaamista häirinnän tunnistamisessa vahvistetaan.
- Huomioidaan tasa-arvo valtakunnallisesti päätetyissä oppilaitosten sisäänottoon vaikuttavissa päätöksissä.
- Tuetaan oppilaitosten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta esimerkiksi lainsäädännön ja seurannan avulla.
- Maahanmuuttajien ja muiden korkeakoulutuksessa aliedustettujen ryhmien määrää lisätään korkeakoulutuksessa.
- Jaetaan vanhemmuuden kustannukset tasaisemmin poliittisten päätösten avulla.
- Vähennetään pätäkätöitä lainsäädännön avulla.
- Neuvotellaan pienipalkkaisten naisennemmistöisten töiden palkkausta ja työehtoja paremmiksi.

II Samasta ja samanarvoisesta työstä sama palkka

- Poistetaan perusteettomat palkkaerot.
- Edistetään palkkatasa-arvoa tehostamalla tasa-arvolain veloitteiden noudattamisen valvontaa ja varaamalla tasa-arvovaltuutetulle asianmukaiset resurssit valvontatyöhön.
- Vauhditetaan samapalkkaisuusohjelman toteuttamista ja lisätään yhteistyötä työmarkkinaosapuolten kanssa.

- Säädetään Islannin mallin mukainen samapalkkaisuuslaki.
- Edistetään erityisesti maahanmuuttajataustaisten ja vammaisten naisten työllistymistä ja samapalkkaisuutta.
- Kilpailukykyä kehitettäessä kiinnitetään huomiota naisten työsuhteisiin ja naisvaltaisiin aloihin. Työmarkkinat eivät voi perustua naisten vastentahtoisille osa- ja määräaikaisille työsuhteille.
- Parannetaan naisten tasavertaisia mahdollisuuksia päästä yritysten hallitusten jäseniksi ja muihin johtaviin aseisiin. Kasvatetaan naisten osuutta listayhtiöiden hallituksissa sukupuolikiintiöllä.
- Varmistetaan sosiaaliturvaa uudistettaessa, että vaikutukset eri naisryhmiin ovat myönteiset. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota ikääntyneiden naisten, yksinhuoltajien, vammaisten ja maahanmuuttajanaisten toimeentuloon.
- Perhevapaat uudistetaan tasa-arvoisen vanhemmuuden ja työllisyyden edistämiseksi 6+6+6 -mallin mukaisesti. Lisätään tuntuvasti isille korvamerkittyä osuutta. Varataan uudistukselle riittävät resurssit. Perhevapaaajrjestelmän tulee olla joustava ja huomioida perheiden monimuotoisuus.
- Lakimuutosten yhteydessä on luovuttava sukupuolittuneista ammattinimikkeistä.

III Kotoutumisen tasa-arvo

Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO:n jäsenet ovat laatineet tiiviiseen muotoon tämän hetken tärkeimpiä aiheita, joiden huomioiminen hallitusohjelmassa on äärimmäisen tärkeätä yhteistyö-, dialogi- ja luottamusyhteiskunnan edistämisen kannalta. Yksi ETNO:n määrittelemistä viidestä päätavoitteista on, että hallitus tulevalla hallituskaudella varmistaa maahanmuuttajataustaisten naisten tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen aseman. Suomen Akateemisten Naisten Liitto – Finlands Kvinnliga Akademikers Förbund ry. ja sen maahanmuuttajahankkeet (Luetaan yhdessä- ja Auroras-verkosto) yhtyvät ETNO:n esittämiin huolenaiheisiin koskien maahanmuuttajanaisten tasa-arvoista asemaa ja tukevat lämpimästi sen esittämiä tavoitteita tasa-arvon parantamiseksi.

- Huomioidaan kaikessa kotoutumista ja työllistymistä edistävissä toiminnoissa kohderyhmän erityistarpeet ja sukupuolisensitiivinen lähestymistapa.
- Varmistetaan selkeät rakenteet, vastuunjako ja riittävät resurssit hyvän kotoutumisen toteutumiseksi. Maahanmuuttajataustaisten naisten oikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä järjestötoiminta on turvattava myös

maakuntaudistuksessa.

- Arvioidaan kotoutumislain sukupuolivaikutukset ja huomioidaan tulokset myös lain soveltamisessa ja toimeenpanossa.
- Varataan riittävät resurssit kansainvälisten yleissopimusten, ml. Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus), sisältämien sitoumusten noudattamiseen.
- Arvioidaan lainsäädännön purevuutta ja tehdään tarvittavat muutokset, jotta Suomessa olisi mahdollista mitätöidä pakkoavioliitto ja varmistaa avioliiton pakottamisen rangaistavuus.
- Varmistetaan kotona lasta hoitavien vanhempien pääsy mukaan kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja varmistetaan lasten pääsy varhaiskasvatukseen. Lisätään heidän mahdollisuuksia saada suomen kielen opetusta ja yhteiskuntatietoutta myös kotoutumisajan päätyttyä huolehtimalla siitä, että oppilaitosten rahoitusta suunnataan myös kotoutumisajan ylittäneille eri osaamistaustan omaaville maahanmuuttajille. Edistetään puolisoiden tasa-arvoisuutta myös maahanmuuttajaperheissä, ml. perhevapaiden käyttö.